

ЯКИМИ МОЛОДИМИ МИ БУЛИ...

*«Как молоды мы были, как искренне любили,
Как верили в себя...»*
Олександр ГРАДСЬКИЙ.

У сімдесятих-вісімдесятих роках в Клеванщині був добре відомий вокально-інструментальний ансамбль «Земляки», створений Віктором Дорошенком. Нині він працює начальником відділу культури Рівненської райдержадміністрації. У ВІА, як тоді було заведено називати музичні групи, пробували свої сили молоді виконавці, багато з яких досягнуло професійного рівня. В цьому аспекті можна, наприклад, згадати групу «Машини часу». Андрій Макаревич з товаришами почали теж свою діяльність як типова самодіяльна група, що зуміла стати одним з лідерів серед ВІА. У групі «Земляки» та в подібних колективах Клеванщини приймали участь багато музикантів та вокалістів. Серед них помітний слід залишили такі виконавці як Федір Шацький, Василь Білоус, Петро Голубокій та ін. Саме вони, на чолі із колишнім керівником ВІА Віктором Дорошенком, були недавно гостями нашої редакції. Розмова вийшла цікавою, хоча і в чомусь ностальгічною. І це зрозуміло, бо не секрет, що молодість — це сама прекрасна пора в житті людини.

— Ми знаємо, що все має свій початок. Хотілося б по-чути про перші кроки створення ВІА на Клеванщині.

Федір Шацький. — В Зорі такий крок було зроблено під час зустрічі Нового 1969 року. Зібралася тоді молодь хлопці-ентузіаста і вирішили створити ансамбль. До двох звичайних акустичних гітар приєднались саморобні датчики. Роль ведучого інструмента належала акордеону. Біля Галайки грали на трубі. Не скажу, що музика у нашому виконанні досягла тоді

них пауз.

Віктор Дорошенко. — До речі, душею колективу був саме Вася Білоус. Він любив жартувати, в потрібний момент підтримати морально. А це багато значило навіть під час тих самих весіль.

От таким чином і заробляли. Пам'ятаю, грав у нас на гітарі Богдан Кухта. Так гітару йому я купив у популярного музиканта Володимира Кузьміна за 2 тисячі карбованців. Купував дешо і у Берикіна. З цими солідними професіоналами я познайомився під час їхніх гастролей в Рівне. Іхні виступи користувалися величезним успіхом. Інструменти в їхніх руках дійсно звучали класно.

Іноді здавалося придбати і справді фірмові інструменти. Наприклад, коли приїздили на гастролі югославські групи, то в них можна було за крупленьку суму купити навіть американські інструменти та мікрофони.

Тут прозвучали імена відомих виконавців — Кузьміна та Берикіна. А які відомі ВІА мали особливий вплив на формування музичних смаків молоді сімдесятих років?

Федір Шацький. — Прийшлося час, коли із складу ВІА почали виводити такі інструменти як тромбони, акордеони. Намага-

я працював директором Клеванського будинку культури і намагався підібрати в ансамбль професіоналів, тобто тих, хто здобував музичну освіту, і дійсно, це виходило. На прохання було чимало молодих людей, які стали професіоналами, тобто пов'язали своє життя з музикою.

Ну, з Клеванем все зрозуміло, а як музичні справи просувалися в Зорі?

Федір Шацький. — Тут теж були талановиті хлопці. Це Микола Рожелюк, Віта Жмудовський, Віта Жеденко. Вони грали на танцях — вимку в клубі, де зараз церква, впливу на дерев'яному танцювальному майданчику, що розташоване на місці нинішнього, який став до ладу у 1968 році. На прохання дозволяли виступати в Зорянському палаці культури. Я ще в 1976 році підключився до цих хлопців, оскільки в них не було керівника як такого. Звичайно, і тут були проблеми з інструментами, підключеннями мікрофонами тощо. Коли з'явилися перші електрооргані, (називалися вони «Естрадинами»), звучання у них бажало багато кращою. А про синтезатори тоді і не чули.

Пригадую, що великою популярністю користувалися тоді ВІА «Веселі ребята», «Самочетвіть», «Цвєтє», «Пісняри». Саме з них намагалися брати приклад. Що торкається «Бітла» — то це дійсно була для нас справжня класика. На замість класичної музики, коли ми намагалися виконувати пісні із репертуару «Бітла». Я просив когось, хто знав англійську, зробити переклад пісні, щоб хоча б ми знали про що ми співемо. А англійські слова, щоб їх вичути, мікрофонами тощо.

— Розглядає фотографії з ваших виступів тих часів і звернув увагу, що інструменти підсилювача виглядають досить «фірмово». То, можливо, ви все-таки вийшли згодом на рівень світових стандартів у цьому напрямку?

Віктор Дорошенко. — Які там світові стандарти! Проблема музичних інструментів та апаратури завжди стояла досить гостро. Ми вже згадували, що вітчизняна продукція була низької якості і швидко виходила з ладу. Тому ми намагалися виготовляти саморобні підсилювачі, колонки «під фірму», беручи за основу дійсно хорошу апаратуру. В комісійному магазині купувалися необхідні матеріали. На заводському заводі виготовляли матрицю одні лєвби, інші деталі. На лісозаводі «Промінь» на замовлення виготовляли із

ДСП інші конструкції. Все це закріплювалося на смолці, обтягувалося шкiрозаминником. І на сцені апаратура виглядала

п'ятнадцять хвилин цього хуліганів, якого впливали десь на стадіоні, буквально принесли до нас, щоб ми, музиканти, ви-

Клеванські «Земляки». В центрі — Василь Білоус, поруч з ним ліворуч Віктор Дорошенко.

досить пристойно. І звучання теж було на рівні.

В той час дійсно молоді-молоді були живу музику. Про фонограму, або «фанеру» як зараз говорять, тоді не могло бути і мови.

Два рази в тиждень обов'язково проводили репетиції, а дві дні грали на танцях. Так що чотири дні на тиждень присвячували музиці.

— Хотілося б по-чути, яка була загальна культура під час проведення танців у ті роки?

Віктор Дорошенко. — Грати почали десь тоді в одиннадцять вечора або раніше. А тривали танці десь до двох ночі, іноді довше, поки учасників мільйонер не приїде і не скаже, що пора закінчувати.

Людей приходило багато. Вся виручка потрібно було здавати в бухгалтерію, 5% її йшло на рахунок союзу композиторів. А нам платили в місяць всього по 36-40 карбованців, хоча бувало, що я здавав за місяць по 5 тисяч карбованців. Так що на ті гроші розбагатіти було неможливо. Тільки весілля вичурали. Вагазі музиканти і співаки в ті часи отримували дуже мало.

Коли грали на танцях в Клеванському районному будин-

ку ступили в ролі правоохоронних органів. Дівчата були готові винити самосуд, бо від слів весь мажоран обличчя у них потік і виглядали вони страшно. Довелося цього бовдур супроводжувати додому, аби захистити від цього самосуду.

Федір Шацький. — Я теж пам'ятаю випадок, коли один п'ятнадцять хвилин на танцях в Зорі почав ламати мікрофони і перекрикувати колонки. Так я його взяв «ніжкою» за руки, виніс із танцювального майданчика і передав в руки міліції. Досить нам було сказати, що припиніть танці — це ментальне привело до тями любителів «гострих відчуттів». Можливо, за межами майданчика хлопці і виясняли між собою відносини, але це було за межами. Крім того, під час танців постійно чергували мільйонери і народні дружинники. Так що порядок був нормальним.

— Кажуть, що у молодості, яка минула, все видається кращим, ніж сьогоднішнє. То можливо ми іноді ідеалізуємо свою молодість щодо сприйняття музики?

Петро Голубокій. — Не знаю, але мені дійсно здається, що тоді молодість була краще підготовлена до сприйняття

Зорянський ВІА початку 80-х (ліва-направо): Валерій Павлюк, Василь Качур, Федір Шацький, Олександр Колоша, Петро Голубокій, Валерій Чайківський.

високого рівня, але початок відбувся.

Приблизно в цей же час і в Клевані виникла група.

Потім була певна перерва, бо я пішов в 1969 році служити в армію, а Вітя Дорошенко теж був призваний у 1970 році. Але обидва служили в Чехословаччині, вже після відомих подій 1968 року. Але, вже точно не пам'ятаю, десь у 1972 році і виникла група, яку згодом стали називати «Земляки». Класна була група!

Василь Білоус. — Це вірно. Я школу закінчив у 1972 році, а в 1973-му вже грав у ансамблі на ударних. Керував нами тоді Віктор Дорошенко. Він був справжнім нашим лідером. Навіть прозвали його клеванці відомою — «Кумир». Серед молоді користувалися неабиякою популярністю. Я навіть спочатку побоювався до нього підійти щоб познайомитися, бо мріяв теж виступати в ансамблі. Але якось все-таки наважився, підійшов. Так і почалося наше співробітництво.

Віктор Дорошенко. — Я добре пам'ятаю, що перший ВІА в 1969 році в Клевані вже існував. Склад був змішаний: акордеон, контрабас, труби, електроргані, саксофони, тромбони. Керував ним Анатолій Пузанов, надзвичайно талановитий музикант, хоча і без музичної освіти. Такий склад оркестру прийнято називати шведським. Там було багато ще кустарного, саморобного. Акордеон піддачувався мікрофоном до п'яти, мембрани виготовляли із наущинки. Але, безумовно, що Пузанов володів своєю шкільною шкільною.

Молодь в ті часи дійсно була захоплена новими віяннями в музичній культурі, шукала своє місце в ній. Створювалися нові

говоримо, «не стріляли», тобто не звучали. Тому намагалися купувати в основному інструменти та мікрофони чеського, болгарського, а також німецького виробництва. А вони коштували не дешево. Один мікрофонувала зорова конкуренція. Майже кожний молодий чоловік уважав надзвичайно престижним для себе вміння грати на гітарі. Але з інструментами дійсно спочатку було туго.

Електроргані вітчизняного виробництва почали з'являтися десь наприкінці 70-х років. Вони були надзвичайно низької якості. Як ми, музиканти,

колективи, хоча на їхньому «козирі» частіше всього стояли саморобні електроргані, які ми називали «самопалами». Між цими колективами існувала зорова конкуренція. Майже кожний молодий чоловік уважав надзвичайно престижним для себе вміння грати на гітарі. Але з інструментами дійсно спочатку було туго.

Електроргані вітчизняного виробництва почали з'являтися десь наприкінці 70-х років. Вони були надзвичайно низької якості. Як ми, музиканти, колективи, хоча на їхньому «козирі» частіше всього стояли саморобні електроргані, які ми називали «самопалами». Між цими колективами існувала зорова конкуренція. Майже кожний молодий чоловік уважав надзвичайно престижним для себе вміння грати на гітарі. Але з інструментами дійсно спочатку було туго.

Музиканти в ті часи на весіллях користувалися особливою увагою. Іноді навіть окремі стилі накривали в хаті. І ми, як кажуть, халтуру не гнали. Викладалися по-справжньому. Грати на весіллі — ціла наука. В залежності від обставин визначали подовженість музич-

лих ораторі приклад із класичної групи «Бітла» — три гітари і ударні.

Для місцевих любителів ВІА пригословилими став початок сімдесятих років, коли на гастролі в Рівне приїздили відомі місцеві групи, зокрема «Контенторанум». Я пам'ятаю, як шаленіла публіка на цих концертах. І ми намагалися запозичити їхній стиль виконання, та і мелодії їхні виконували, наприклад, записані під північ пісень українських емігрантів — «Моя Україно».

Василь Білоус. — Але тоді виконувалися і патріотичні пісні. Вже через рік після створення нашої групи, вона стала лауреатом обласного конкурсу. Я тоді виконував «Пісню про Щорса». Зал більше підтримував нас, проте перше місце присудили ансамблю «Червоної маки». Мабуть, в першу чергу за те, що цей ансамбль складався із дівчат, що на той час було досить оригінально.

Петро Голубокій. — Потрібно було у відділ культури передавати зміст репертуару, в якому повинні були бути лише радянські пісні і не тільки ліричного характеру. Безплатно приймали участь у різному роду радянських святках. Під час цих свят виконувалися відповідний репертуар, та і поведінка наша була відповідна. В той час все це сприймалися нами досить спокійно, бо вважали, що так і потрібно. Дисидентами ми не були.

— А ви можете об'єктивно оцінити рівень своєї виконавської майстерності?

Віктор Дорошенко. — Я сам маю музичну освіту. Інші наші музиканти теж часто мали музичну освіту, але професійну підготовку або просто були талановитими самородками. З вісімдесятого року

досить «фірмово». То, можливо, ви все-таки вийшли згодом на рівень світових стандартів у цьому напрямку?

Віктор Дорошенко. — Які там світові стандарти! Проблема музичних інструментів та апаратури завжди стояла досить гостро. Ми вже згадували, що вітчизняна продукція була низької якості і швидко виходила з ладу. Тому ми намагалися виготовляти саморобні підсилювачі, колонки «під фірму», беручи за основу дійсно хорошу апаратуру. В комісійному магазині купувалися необхідні матеріали. На заводському заводі виготовляли матрицю одні лєвби, інші деталі. На лісозаводі «Промінь» на замовлення виготовляли із

ку культури, то народу зирналося стільки, що буквально не було де стати. До нас приїздили люди з Рівного, Оржева, Зорі, Дерев'яного, Голишева.

Ми, музиканти, виходили після танців з мокрими слізьми. Але то була жива енергетика, яка від нас передавалася в зал і навпаки. Намагалися продемонструвати все, на що здатні.

На танцях грали самі популярні тоді мелодії. Доводилося для цього самими розробити партії для кожного інструмента, користуючись магнітофонними записами західних груп.

Іноді траплялися під час танців і «позаштатні» ситуації. Одного разу в Клевані, загалом зібралася чоловік 500, один паруб'яга напідпитку кинув спльоточиву шапку, а сам втік. Відкрили всі вікна, двері. Через

люди музику. Дочка і першорічні молоді «на ура» сприймала б живу музику, якби вона звучала під час танців на місцевих рівнях. Нинішня складна апаратура зарубіжного виробництва в певній мірі і спричинила те, що танці стали називати дискотеками. Вагазі все це варто сприймати нормально. Час на місці не стоїть.

Але нам, старшим людям, є що згадати. Бо ми теж були молодими. Мабуть, ми відірнулися від сучасних молодих людей те, що в нас було більше здорового ентузіазму. А ще ми менше думали про те, як без особливих зусиль заробити більше грошей. Однак, все теж, все змінюється.

Розмовляв С.СЕРТІВСЬКИЙ.

Гості редакції (ліва-направо): Василь Білоус, Віктор Дорошенко, Федір Шацький, Петро Голубокій.